

PRZYCZYNEK (7) *sb m*

e *prawdopodobnie jasne (tak w -ek).*

sg *N* przyczynek (5). ◇ *G* przyczynku (1). ◇ [A przyczynek.] ◇ *pl* [*N* przyczynki.] ◇ *G* przyczynk(o)w (1). ◇ [A przyczynki.]

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI (trzy z niżej notowanych przykładów) – XIX w.

1. Dodatek; additamentum Vulg, Calep, Cn; accessio, appendix, corollarium Calep, Cn (7) : Calep 83b, [262]a; [Auctorium [...] Przydawek, Przyczynek *Ceruus F40 257v*; Bo wody w rzece Dybon/ nápełniły fie krwie/ ábowiem położę ná Dybon przyczynki [tj. *dodatkowe nieszczęścia*]/ tym którzyby vfli Lwowi/ z Moáb y z ofátkow ziemie. *Leop Is 15/9 (Linde)*; Przetoz tedy napierwey á napilniey fzukaycie krolestwá Bożego/ á [prawiedliwości iego: á thy wzyftki rzeczy wam zá przyczynek dádzą [omnia haec adicientur]. *Leop Matth 6/33 (Linde)*].

przyczynek do czego (1): To iest rzecz pewna/ iż mimo the rzeczy/ ktore fie Dworzáninowi náznaczyły/ sílábych ia ielzcze chciał przyczynku do tego *Górndworz Dd5v*.

a. [Dodatkowa ilość: item cementi nondum extincti in cellario przyczynek *CracArtific 1543 nr 1099*.]

b. Dodatek do tekstu (2) : *LatHar 682*; [A ták tu ná ofáték tego Reyeftu/ położylem zá przyczynek/ tych zapifów Formy/ których w Krákovie póspolícíe vzywáią. *GroicRejestr K2v*].

[*przyczynek do czego: Przyczynek do tego/ Reyeftu Zapifów potrzebnych. GroicRejestr K2v (Linde)*.]

przyczynek czyj (1): Luter rzekł/ [...] niehcę fie ia kryć [písmem swoim [...] tym obyczáiem/ áby tám cudzych przyczytów [*errata zmienia: przyczynków*] nie było/ tylko/ áby było wodze^m fámo fłowo páńkcie *BielKron 197*.

[*Szereg: »przysady a przyczynki«: Ozywáiąc fię krotce/ á nie wdáiąc fię niepotrzebnie w roftrzáńanie hístoriey/ ktore nie bez przyfad á przyczynków przytacza. BronApokr 228.*]

c. Dopłata pieniężna w handlu wymiennym; mantissa Calep, Cn; auctarium Cn (2) : Mantissa dicitur additamentum rei quae venditur: id est, pauxillum illud quod adiicitur ponderi: ita dictum quod manu addatur. – Prziczynek. *Calep 637b, 12b*.

d. [Dobudówka: Tamże Matys Siąkała przybudował sobie świetniczkę i kuźnicę, i stajenkę, i przy jego sole przyczynek. *KsięgaSądIwk 1585 nr 87*.]

2. [Grunt położony i wymierzony poza zasadniczym łanem lub włóką: Z tychże kmieci jest kilka, którzy nad przerzeczony czynsz z przyczynnych ról dają po kilka gros[zy] różno; których przyczynków ogółem uczyni fl. 0/17/0 *LustrRus II 11*.

*Wyrażenie: »przyczynek rol«: Tamże gromada z przymiernej rolej daje gr 15. Także i z drugich przyczynków ról dawali wedle dawnego postanowienia owsa kłód 60 i kur 120 *LustrRus II 107*.]*

Synonimy: 1. dokład, naddatek, przydatek; 2. ekskrescencyja, naddatek, naddawek, zbytek.